

“Desiderium peccatorum peribit”

“Wat de zondaars nastreven: - het verliest zich in het niets...”

Gemeente,

Kwintessens heeft daarnet Monteverdi's meesterwerk

“Gelukkig de mens...”

op indrukwekkende wijze voor ons vertolkt!

Veel dank hiervoor.

En ook dank

voor jullie eveneens muzikale prediking

in de vorm van de beide andere stukken

die in deze Lutherse mis hebben geklonken:

- van Johann Ludwig Bach

en van zijn verre oom of zo,

- de grote Johann Sebastiaan...

“Gelukkig de mens,

die ontzag heeft voor God...

want:

wat de zondaars nastreven:

- het verliest zich in het niets...”

en

‘Gelukkig wie nederig van hart zijn...

Gelukkig de treurenden...

Gelukkig de zachtmoedigen...

Zo klonk het in de lezingen...

Nadenken, zingen, zwijgen,

mijmeren over GELUK,

zo als psalm 112 het doet,

en zo als de gelukkig-/ of zaligprijzingen bij Matteüs het doen...

dat is iets

dat in veel Bijbelse beelden en verhalen geschiedt.

En het is spannend om te zien,

welke aspecten daar allemaal bij komen kijken,

en hoe veelkleurig en gelaagd

dat begrip GELUK, GELULLIG ZIJN

gestalte krijgt

in het verhaal van God met zijn mensen.

Want:

Wat is dat eigenlijk: GELUK?

Wat bedoelen wij
wanneer we dat woord
of dat levensconcept gebruiken
in ons spreken over onszelf en anderen?

Taalmatig is dat al enigszins ingewikkeld:

Het woord GELUK
heeft in onze eigen taalfamilie
te maken met oude woordbetekenissen
die altijd cirkelen om iets dat “lukt”,
iets dat “raak” is,
iets dat sluit
en dat daarbij op iets goeds uitdraait...

Huidige hersenonderzoekers zeggen,
dat geluk als gevoel, als emotie,
vooral in onze linker hersenhelft thuis is...

en
het emotionele tegendeel van “gelukkig zijn”
(dat dan in de rechter hersenhelft gevoeld wordt)

is volgens hen
in het klein - de verveling
en als het zwaarder wordt - een depressie...

Linker hersenhelft, rechter hersenhelft...

Komen we daarmee het geheim van het geluk,
het geheim van die
positieve levensenergie die wij zo noemen
ook maar iets dichterbij,
kun je je afvragen?

Gaat het ten diepste niet
veel meer om de vraag
wat is het,
dat een mens gelukkig maakt?

Daarbij is het dan opmerkelijk,
dat mensen ook in situaties die
naar buiten toe eerder
door ongeluk en ellende gekenmerkt zijn
toch van geluk kunnen spreken

en geluk kunnen ervaren.
 Klaarblijkelijk heeft geluk dus
 een andere bron waar het uit put,...
 - een andere bron dan die
 van zomaar de ervaring
 van de dingen of omstandigheden
 die goed gaan...

Daarvan,
 - van die ándere bron,
 waar geluk uit put
 en van waaruit het gevoed en gesteund wordt -
 zingen de gelukkigprijzingen of zaligprijzingen

Gelukkig wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid,
 want zij zullen verzadigd worden.

Gelukkig de barmhartigen,
 want zij zullen barmhartigheid ondervinden.

Gelukkig wie zuiver van hart zijn,
 want zij zullen God zien.

ZO,
 zegt Jezus,
 ZO is het in Gods koninkrijk:

DAAR en ZO
 zijn zij gelukkig,
 met wie het leven
 hardhandig en onbarmhartig omgaat...

En hij bedoelt daarmee beslist NIET
 een of andere “ vertroosting ”:

Zo van:

Wacht maar, het komt wel goed,
 ... later...

Uithouden nou, al dat onrecht,
 en maar hopen op betere tijden...

NEE.

Waar Jezus spreekt
 over

‘Gelukkig wie nederig van hart zijn...
 Gelukkig de treurenden...
 Gelukkig de zachtmoedigen...
 Gelukkig wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid ...
 Gelukkig de barmhartigen...
 Gelukkig wie zuiver van hart zijn...

daar gaat het hem om een levenshouding
 in het hier en nu
 van heel concrete mensen,
 van u en mij en jullie...

Jezus gaat het
 om de levenshouding van het
 - nederig zijn
 en niet in hoogmoed aan het leven voorbij leven,

- om het treuren en je laten raken
 door wat mis is in het leven met elkaar.

Het gaat hem
 - om het zachtmoedig en barmhartig blijven,
 tegenover jezelf en anderen,
 en zo elkaar een kans geven op verandering en omkeer.

Het gaat hem erom
 - je vooral niet neer te leggen bij onrecht en onrechtvaardigheid,
 maar erna te BLIJVEN hongeren en dorsten
 dat de wereld en wij mensen veranderen ten goede.

En bij dat alles gaat het
 - om een zuiver hart, zonder bijbedoelingen...

WIE ZO LEVEN,
 zegt Jezus,

die vertolken in hun leven al dat
 waar het beeld van het KONINKRIJK VAN GOD
 in de Bijbelse traditie
 altijd al over heeft gesproken:

- Een nieuw begin van leven,
 - adem voor mensen,
 - God tastbaar in de ander,
 - en ruimte om met elkaar alsmaar meer mens te worden ...

Gelukkig,
 gezegend,

zalig,
wie dat tastbaar maken,

- in een wereld die doorgaans
door het tegendeel van deze houding
wordt beheerst en ontzielt,

- een wereld waarin rechtvaardige te gronde gaan
en niemand zich erom bekommert
en inziet dat er onrecht heerst...

Maar Jezus gaat in zijn bemoediging en uitdaging
nog een stap verder:

Ja, - het is waar,
weet Jezus en weten wij:
- rechtvaardigen komen om
in het geweld van deze wereld.

Dat is
de dagelijkse ervaring van iedereen
die
met een raakbaar hart dit leven leeft...
die
met open ogen leeft in onze samenlevingen...
en die
meelijdt met elke vluchteling
die in de wateren van de middellandse zee verdrinkt
of in het oorlogsgeweld in Syrië of waar dan ook ...
of wie verzinkt
in hopeloze en afgrondelijke en mensonterende radicalisering ...

Maar:
de innerlijke weg van rechtvaardigen,
van "gaave" mensen,

die eindigt en begint en wortelt
in de diepste zin van het woord

in VREDE,
in SJALOM,
in de volheid van Gods liefde,
die alles en allen omarmt...

ook daar waar
de fysieke levensweg van mensen
een ander beeld vertoont...

En daar tegenover:
 dat wat de zondaars nastreven:
 al lijkt het groots en succesvol en indrukwekkend,
 al lijkt het goud ...
 is het toch klatergoud
 en
 het verliest zich in het niets...”
 Jezus gaat het om dat,
 wat in een levenshouding van mensen
 ervaarbaar en tastbaar kan worden
 nu al,
 van Gods koninkrijk.

En dat is oneindig veel meer
 in EEUWIGHEID,
 in GODS DIMENSIE VAN LEVEN ...
 - meer,
 dan dat het door de dagelijkse ellende
 zou kunnen worden overschreeuwd...

GELUKKIG ZIJN:
 dat doorbreekt het ongeluk,
 omdat het opwelt uit Gods liefde
 en mensen van binnenuit vervult
 als een wonder,
 als een glimlach van zon
 op een grijze en donkere dag...
 ook op een dag als deze:
 ZOMERAANVANG...
 GELUKKIG ZIJN
 - het is Bijbels gesproken
 altijd een beweging,
 een stromen en communiceren...

GELUKKIG ZIJN
 gaat Bijbels gesproken
 niet over “hebben” maar over “zijn”.

Het komt naar ons toe als genade
 en gaat van ons uit als geschenk...

Ook de zangers van Kwintessens hebben dat
 onder meer ervaren met dit muziekproject,
 waarvan de Lutherse Mis deel uitmaakt:
 Muziek als geschenk aan wie wegwijnen
 in verpleeghuizen
 en op andere “moeilijke plekken van leven”.

Zij vertellen mij,
 dat ze laatst,

bij iemand waren die
 – naar menselijke maatstaven zonder uitzicht op geluk en leven-
 in bed lag.

Daar zongen zij
 het lied “De Roos”.

En toen, vertelden ze,
 toen dat lied klonk,
 in die steriele gangen van zo’n inrichting,
 leek de persoon daar in dat bed
 veranderd,
 - stralend misschien – of hoe moet je dat zeggen?
 - van binnen meezingend misschien,
 tegen de omstandigheden in,
 --- en GELUKKIG!

En ook zij, de zangers,
 werden er gelukkig van...
 Wat dat is?
 Wie dat is,
 die gelukkig maakt?

In onze traditie hebben we daarvoor
 een naam en verhaal,
 en we zeggen:

Daar waar wij werkelijk en tastbaar geluk ervaren,
 waar het naar ons toekomt en van ons uitgaat,
 daar is het,
 omdat op dat soort momenten als het ware
 - een raam opengaat,
 - of een deur, ...

een deur naar de diepste bron van leven,
 naar het oord waar alle leven
 zijn zin en oorsprong heeft:

GOD,
 of DE EEUWIGE,

of welke van de duizend namen
 die het Bijbels verhaal voor hem of haar kent
 wij ook gebruiken...

Moge die ervaring van geluk,
 bij ons ervaarbaar worden,
 - in de diensten die wij vieren,

- in de muziek die klinkt,
hier en daar,
- in de verhalen waarmee wij elkaar bemoedigen en uitdagen,
- in de handen die we uit de mouwen steken
om deze wereld menselijker te maken...
dichtbij, hier in onze stad
en ver weg,
waar onze politieke beslissingen
er wel degelijk toe doen
om in het leven Gods koninkrijk
zichtbaar te maken
of te verdonkeremen...
Ik wens ons
in deze diepte van betekenis
een goede,
een gelukkige
ZOMERAANVANG.

AMEN